

List Witolda Gombrowicza do Brunona Schulza z 9 stycznia 1938 roku

Kochany Bruno,

Jestem wzruszony Twoją aktywnością i wdzięczny pani Halpernowej za ten pomysł¹. Myślę, że to nie utrudni opublikowania Twego referatu², a przeciwnie. Radzę Ci, ściągnij na ten odczyt osoby przychylnie, np. p. Gelbard³. Haardt⁴ przyjechała, bardzo mi się podoba ta blondynka, to jest właśnie kobieta w moim typie, ale już wyjechała, została tylko p. Brudnicz [?], która mniej mi odpowiada. Napiszę dłuższe pismo, kiedy w końcu osiedlisz się gdzieś na dłużej⁵. Ja jeszcze nic nie wiem, pewnie posiedzę tu do 20-go. Życzę Ci we własnym interesie wspaniałego efektu i załączam uściśnienia, a dla p. Halpernowej najuprzejmiej-sze ukłony.

WG.

[Zakopane, 9 I 1938 karta pocztowa, data stempla pocztowego]

-
- 1 Romana Halpern (1900–1944) – córka znanego dziennikarza Aleksandra Keniga, po nieukończonych studiach w Szkole Teatralnej pracowała – podobnie jak jej mąż Maciej Halpern (z którym się później rozwiodła) – w biurze instytucji filmowej w Warszawie, prawdopodobnie zajmującej się importem filmów, ich opracowywaniem i dystrybucją; była również sekretarką w różnych instytucjach. Miłośniczka literatury i sztuki, obracała się w literacko-artystycznych środowiskach stolicy, uczestniczyła, a niekiedy i współorganizowała imprezy artystyczne, spotkania autorskie, prelekcje pisarzy. Przez pewien czas związana była ze Stanisławem Ignacym Witkiewiczem, przez którego poznał ją Schulz – prawdopodobnie w Warszawie zimą 1936 roku, w początkach swego półrocznego urlopu. [„Pomysł”, o którym pisze Gombrowicz, to inicjatywa zorganizowania odczytu na temat jego twórczości – przypis S.D.].
  - 2 Odczyt o *Ferdynurke* Gombrowicza Schulz wygłosił w styczniu 1938 roku w Związku Literatów w Warszawie. Z tezami Schulza polemizowała w trakcie spotkania Wanda Kragen, przedstawiając krytyczną ocenę twórczości Gombrowicza (zob. jej list do Schulza, nr 40). Notatka o odczycie ukazała się w dodatku do „Kurierza Porannego” (1938, nr 16) zatytułowanym „Apel”. Referat Schulza doczekał się publikacji w „Skamandrze” (lipiec–sierpień 1938). Pierwotne plany opublikowania go w „Wiadomościach Literackich” nie mogły zostać zrealizowane ze względu na objętość tekstu (przypis S.D.).
  - 3 Izabela Gelbard, vel I. Hertz, Stefania Czajka (1893?–1969) – pisarka, skandalistka, muza wielu artystów dwudziestolecia międzywojennego (była pierwowzorem Heli Bertz w *Pożegnaniu jesieni* Witkiewicza i panny Leopard we *Wspólnym pokoju* Uniłowskiego), podówczas żona znanego architekta Jerzego Gelbarda, osoba ogromnie wpływowa w literackim świecie stolicy (przypis S.D.).
  - 4 Egga van Haardt (1912–1944) – imię i nazwisko, które sędzia Jerzy Brodnicki nadał swojej młodej konkubinie, poznanej jako sprzedawczyni w kiosku z papierosami poznańskiej restauracji. W kręgu znajomych umacniała się rozpowszechniana przezeń wersja, że Egga jest utalentowaną plastyczką,

cudzoziemką, której Brodnicki patronuje, służąc pomocą w artystycznym rozwoju. Współorganizował jej wystawy i ilustratorską współpracę z takimi czasopismami jak „Wiadomości Literackie”.

- 5 Kartka pocztowa Gombrowicza zaadresowana jest na ul. Focha 6/46, czyli ówczesny adres zamieszkania Romany Halpern (przypis S.D.).

Tekst listu oraz przypisy według wydania: Bruno Schulz, *Dzieła zebrane*, tom 5: *Księga listów*, zebrał i przygotował do druku Jerzy Ficowski, uzupełnił Stanisław Danecki, Gdańsk 2016. Przypisy oznaczone inicjałami S.D. opracował Stanisław Danecki, J.J. – Jerzy Jarzębski.